EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 6.10.2025
COM(2025) 623 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci v roce 2025 podle článku 16 nařízení (EU) 2021/1229

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci v roce 2025 podle článku 16 nařízení (EU) 2021/1229

1. ÚVOD, ÚČEL A ROZSAH TÉTO ZPRÁVY

V prosinci 2019 Evropská komise přijala Zelenou dohodu pro Evropu určenou pro Evropskou unii a její občany[1], v níž připomněla svůj závazek řešit výzvy v oblasti klimatu a životního prostředí a nastínila potřebu transformace prováděné spravedlivým a inkluzivním způsobem.

V lednu 2020 Komise představila mechanismus pro spravedlivou transformaci jako součást investičního plánu Zelené dohody pro Evropu[2], aby bylo zajištěno, že žádný jednotlivec ani region nebude při transformaci na klimaticky neutrální ekonomiku opomenut. Hlavním cílem mechanismu je poskytnout podporu regionům a lidem transformací nejvíce postiženým a pomoci jim zmírnit socioekonomické náklady s ní spojené. Mechanismus pro spravedlivou transformaci sestává ze tří pilířů: 1) Fondu pro spravedlivou transformaci, 2) zvláštního režimu pro spravedlivou transformaci v rámci Programu InvestEU, 3) úvěrového nástroje pro veřejný sektor („nástroj“).

Tato čtvrtá[3] výroční zpráva o provádění, vypracovaná v souladu s čl. 16 odst. 3[4] nařízení (EU) 2021/1229[5] („nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor“), se zaměřuje na třetí pilíř. Jejím cílem je poskytnout informace o dosavadním pokroku při provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor.

Tato zpráva je kumulativní za celé období od zahájení provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor do 31. července 2025. Zbývající část roku 2025 bude vykázána v příští zprávě v souladu s povinností podávat zprávy týkající se úvěrového nástroje pro veřejný sektor (viz podrobnosti v bodě 1.2). Tato zpráva využívá analýzy a závěry z rozsáhlého průběžného hodnocení úvěrového nástroje pro veřejný sektor, které jsou uvedeny v bodě 3.

Zpráva obsahuje informace o i) výsledcích první výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor za devět lhůt pro předkládání, včetně návrhů potenciálních projektů, ii) technické pomoci, iii) komunikaci, iv) dosaženém pokroku, včetně problémů a silných stránek úvěrového nástroje pro veřejný sektor, a v) dalším postupu.

Podle článku 17 nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor se provede průběžné hodnocení úvěrového nástroje pro veřejný sektor a Evropskému parlamentu a Radě se předloží samostatná podrobná zpráva o tomto průběžném hodnocení.

---

1 Sdělení Komise – „Zelená dohoda pro Evropu“ – COM(2019) 640 final ze dne 11. prosince 2019.

2 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Investiční plán pro udržitelnou Evropu – Investiční plán Zelené dohody pro Evropu – COM(2020) 21 final ze dne 14. ledna 2020.

3 První zpráva o provádění byla Evropskému parlamentu a Radě předložena 7. února 2023, druhá zpráva 21. listopadu 2023 a třetí zpráva 30. září 2024.

4 Podle čl. 16 odst. 3 nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor *„do 31. října každého kalendářního roku počínaje rokem 2022 vyhotoví Komise zprávu o provádění nástroje. Tato zpráva poskytuje informace o míře provádění nástroje s ohledem na jeho cíle, podmínky a ukazatele výkonnosti.*“

5 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1229 ze dne 14. července 2021 o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci (Úř. věst. L 274, 30.7.2021).

1.1 Právní a rozpočtový rámec úvěrového nástroje pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci

Úvěrový nástroj pro veřejný sektor byl zřízen nařízením (EU) 2021/1229 ze dne 14. července 2021.

Obecným cílem úvěrového nástroje pro veřejný sektor je řešit závažné sociální, hospodářské a environmentální problémy, které vyvstávají v souvislosti s transformací směrem k plnění cílů Unie v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a cíle klimaticky neutrální Unie nejpozději do roku 2050 stanoveného nařízením (EU) 2021/1119[6], ve prospěch území Unie určených v plánech spravedlivé územní transformace[7].

Specifickým cílem úvěrového nástroje pro veřejný sektor je zvýšit investice veřejného sektoru, které se zaměřují na rozvojové potřeby území určených v plánech spravedlivé územní transformace. Činí tak usnadněním financování projektů, které nevytvářejí dostatečné toky příjmů k pokrytí svých investičních nákladů, čímž předchází vytěsňování potenciální podpory a investic z jiných zdrojů.

Podpora je k dispozici pro širokou škálu investic. Úvěrový nástroj pro veřejný sektor může podporovat investice do energie z obnovitelných zdrojů a zelené a udržitelné mobility, podpory zeleného vodíku, do účinných sítí dálkového vytápění, veřejného výzkumu, digitalizace a environmentální infrastruktury pro inteligentní nakládání s odpady a hospodaření s vodou a iniciativy v oblasti veřejného zdraví. Úvěrový nástroj pro veřejný sektor může podporovat rovněž udržitelnou energii, energetickou účinnost a integrační opatření, včetně renovací a přestaveb budov, obnovu a oživení měst, přechod na oběhové hospodářství, rekultivaci a dekontaminaci půdy a ekosystémů se zohledněním zásady „znečišťovatel platí“ a biologickou rozmanitost, jakož i prohlubování dovedností, změnu kvalifikace, odbornou přípravu a sociální infrastrukturu, včetně pečovatelských zařízení a sociálního bydlení[8].

Nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor stanoví celkový maximální rozpočet Unie na podporu grantové složky úvěrového nástroje pro veřejný sektor ve výši 1,525 miliardy EUR (včetně technické a poradenské podpory). V únoru 2024 Evropský parlament vyslovil souhlas s revizí výdajových stropů ve víceletém finančním rámci v polovině období a Rada se na této revizi jednomyslně shodla, takže rozpočet úvěrového nástroje pro veřejný sektor byl snížen o 150 milionů EUR. Po těchto přesunech činí maximální rozpočet, který je pro úvěrový nástroj pro veřejný sektor k dispozici, 1,375 miliardy EUR.

V rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor se kombinují půjčky poskytované Evropskou investiční bankou (EIB) jako finančním partnerem s granty poskytovanými Unií na podporu projektů předložených subjekty veřejného sektoru o výzvě k předkládání návrhů. EIB na úvěrovou složku úvěrového nástroje pro veřejný sektor poskytne až 7 miliard EUR. EIB nabízí v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor tři typy úvěrů: investiční úvěry (samostatné projekty financované přímo EIB), rámcové úvěry (nazývané také úvěrové režimy, které přímo financují soubor předem určených projektů) a zprostředkované úvěry financující menší projekty prostřednictvím finančních zprostředkovatelů EIB.

Grantová složka má formu financování, které není spojeno s náklady, a její výše se stanoví jako určité procento částky úvěru. Toto procento činí 15 %, popřípadě 25 %, nachází-li se projekt v méně rozvinutém regionu[9]. Udělení grantu proto závisí na schváleném financování ze strany EIB nebo

---

6 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“) (Úř. věst. L 243, 9.7.2021).

7 Jak je definováno v článku 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Fond pro spravedlivou transformaci (Úř. věst. L 231, 30.6.2021).

8 Viz 6. bod odůvodnění nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor.

9 Viz článek 11 nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor.

jejích finančních zprostředkovatelů[10]. První výzva k podávání žádostí o grant, otevřená do konce roku 2025, rozděluje dostupný rozpočet do vnitrostátních podílů na základě poměrů přídělů z Fondu pro spravedlivou transformaci („FST“). Druhá výzva, která bude sloužit pro období 2026–2027, spojí nevyužité vnitrostátní příděly.

Kromě EIB Komise při provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor úzce spolupracuje s Evropskou výkonnou agenturou pro klima, infrastrukturu a životní prostředí (CINEA). Agentura CINEA je odpovědná za rozpočtové, právní, finanční a provozní aspekty provádění grantů, zatímco Komise zůstává plně odpovědná za veškeré politické aspekty.

2. PROVÁDĚNÍ úvěrového nástroje pro veřejný sektor

2.1 Výsledky první výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor po devíti uzávěrkách pro předkládání

Od poslední zprávy o provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor uplynuly tři termíny pro předkládání návrhů v rámci výzvy. V těchto třech termínech bylo předloženo jedenáct způsobilých návrhů a hodnotící komise vybrala osm z nich k financování. U většiny těchto projektů se čeká na podpis úvěrové smlouvy[11]. Předložené návrhy představují odhadovanou celkovou částku 96 milionů EUR v grantech požadovaných od Komise a přibližně 658 milionů EUR v úvěrech od EIB[12]. Dále byl jeden návrh nepřípustný a tři návrhy z Česka, Lotyšska a Irska nebyly vybrány k financování, jelikož nedosáhly minimálního počtu bodů požadovaného podle kritérií pro udělení grantu.

Od vyhlášení první výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor[13] dne 19. července 2022 bylo předloženo celkem 49 návrhů, z nichž 32 bylo prohlášeno za způsobilé a 24 z nich bylo hodnotící komisí vybráno k financování. Výsledky jednotlivých uzávěrek výzvy jsou uvedeny v příloze I. Podle informací uvedených v žádostech vybraných k financování a v grantových dohodách představují návrhy odhadovanou částku 225 milionů EUR ve formě grantů poskytnutých Komisí a odhadovanou částku 1,83 miliardy EUR ve formě úvěrů poskytnutých EIB[14]. V době přípravy této zprávy je podepsáno deset grantových dohod v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor (podrobněji viz bod 2.2), příprava tří grantových dohod byla zrušena[15], dvanáct grantových dohod je pozastaveno do schválení úvěru a jeden návrh byl po výběru stažen.

Vnitrostátní příděly pro Francii, Španělsko a Švédsko byly zcela nebo téměř vyčerpány. Žadatelé z těchto členských států budou moci znovu předkládat žádosti o podporu z úvěrového nástroje pro veřejný sektor, až bude na podzim 2025 vyhlášena druhá výzva k předkládání návrhů v rámci tohoto nástroje. První uzávěrka pro předkládání proběhne v lednu 2026.

---

10 Článek 18 vzoru grantové dohody mechanismu pro spravedlivou transformaci, který je k dispozici na portálu pro financování a nabídková řízení (europa.eu).

11 Žadatelé žádají o úvěr EIB / finančního zprostředkovatele samostatně; proces žádosti o úvěr proto probíhá souběžně s žádostí o grant. Podpis grantové dohody je podmíněn schválením půjčky. Další podrobnosti naleznete ve výzvě k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor: call-fiche_jtm-2022-2025-pslf_en.pdf (europa.eu)

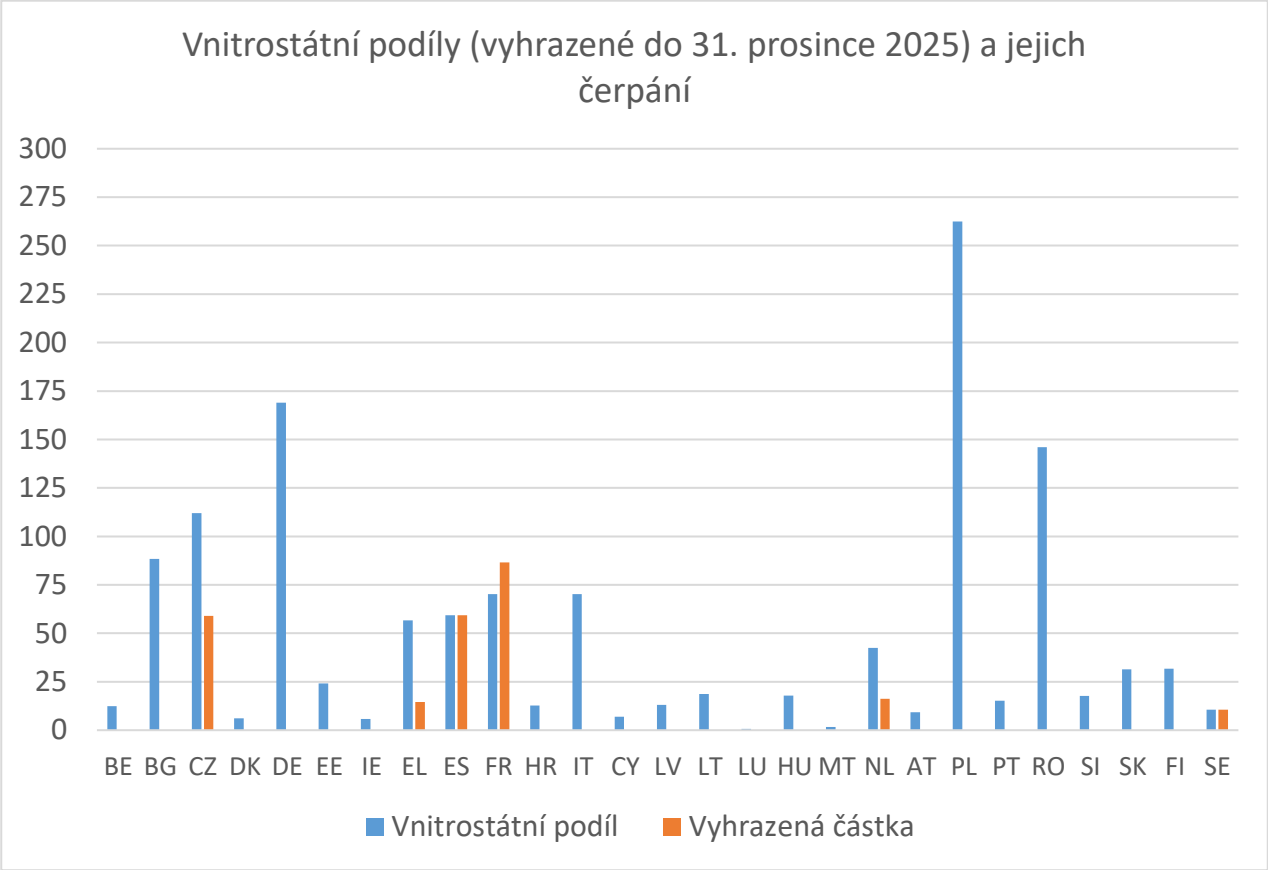
12 Částka nezahrnuje návrhy zařazené na rezervní seznam.

13 https://cinea.ec.europa.eu/funding-opportunities/calls-proposals/just-transition-mechanism-public-sector-loan-facility-call-proposals_en

14 Částka nezahrnuje návrhy zařazené na rezervní seznam.

15 Na žádost žadatelů nebo z důvodu nezískání úvěru EIB.

Obrázek 1 Vnitrostátní podíly (vyhrazené do 31. prosince 2025) a jejich čerpání prostřednictvím poskytnutých nebo posuzovaných grantů[16]

2.2 Projekty financované z úvěrového nástroje pro veřejný sektor

Návrhy projektů, které hodnotící komise úvěrového nástroje pro veřejný sektor dosud vybrala k financování, se týkají například energetické účinnosti, kultury, sociálního bydlení, zdravotnictví, infrastruktury udržitelné dopravy, dálkového vytápění a chlazení či obnovy a oživení měst. Podrobný seznam dosud financovaných projektů je uveden v příloze 2. Pokud jde o typ úvěru odpovídající deseti podepsaným grantovým dohodám, sedm projektů jsou samostatné investiční úvěry a dva projekty jsou založeny na úvěrovém režimu. V červnu 2025 byla podepsána první grantová dohoda spojená se zprostředkovaným úvěrem poskytnutým ze zdrojů EIB Národní rozvojovou bankou v Česku.

Nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor vyžaduje, aby Komise podávala zprávy o následujících klíčových ukazatelích výkonnosti: snížení emisí CO_2, počet vytvořených pracovních míst a počet podpořených osob. Na základě informací předložených příjemci úvěrového nástroje pro veřejný sektor se úspora emisí CO_2 odhaduje na 179 156 tun ročně. Očekává se, že projekty financované tímto nástrojem vytvoří téměř 12 000 pracovních míst a přinesou prospěch více než 4 milionům lidí, neboť budou řešit potřeby regionálního rozvoje. Graf znázorňující agregované klíčové ukazatele výkonnosti ve struktuře podle přílohy II nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor je uveden v příloze 3.

2.3 Návrhy potenciálních projektů

Na základě výměny informací s EIB a dalšími zúčastněnými stranami úvěrového nástroje pro veřejný sektor se připravují návrhy projektů nacházejících se ve čtrnácti členských státech, které mohou být předloženy ještě během první nebo druhé výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového

[16] Vnitrostátní příděly představují hodnoty po revizi VFR na období 2021–2027.

nástroje pro veřejný sektor. Tyto potenciální návrhy se týkají obnovitelných zdrojů energie, energetické účinnosti, zdravotní péče, železniční infrastruktury, vodního hospodářství, dostupného bydlení nebo kultury. Budoucí využití úvěrového nástroje pro veřejný sektor je obtížné odhadnout. Zatímco v první výzvě pravděpodobně nedojde k plnému vyčerpání rozpočtu na granty, druhá výzva (2026–2027) představuje příležitost. Komise je v současné době informována o potenciálních projektech, které má EIB připraveny a které by mohly představovat granty ve výši až 400 milionů EUR. Některé z očekávaných návrhů projektů v současné době využívají poradenské služby nabízené Poradenským centrem InvestEU. Podrobnější informace o těchto úkolech naleznete v bodě 4 a v příloze 4.

Kromě toho lze pozorovat poptávku po poradenské podpoře v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor v členských státech, které již vyčerpaly své vnitrostátní příděly. Lze očekávat, že během druhé výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor budou předloženy návrhy z těchto členských států.

3. ZKUŠENOSTI ZÍSKANÉ PŘI PROVÁDĚNÍ ÚVĚROVÉHO NÁSTROJE PRO VEŘEJNÝ SEKTOR

V průběhu provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor Komise zjistila některá problematická místa a silné stránky a přijala opatření k řešení uvedených problémů, aby bylo možné pokročit v provádění, jak je popsáno v následujících částech.

3.1 Problémy

Po téměř třech letech od zveřejnění první výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor činí míra čerpání 17 % celkového rozpočtu. Je to způsobeno zejména tím, že zahájení se časově shodovalo s programováním jiných fondů (tj. FST, Evropského fondu pro regionální rozvoj[17], Fondu soudržnosti[18] nebo Nástroje pro oživení a odolnost[19]), které nabízejí financování podobných projektů za atraktivnějších podmínek (vyšší míra spolufinancování). Kromě toho bylo uznáno, že provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor se může v jednotlivých členských státech značně lišit v závislosti na takových parametrech, jako je objem dostupných alternativních zdrojů financování na vnitrostátní úrovni, dostupnost zralých projektů, různé strategie spravedlivé transformace a přístup způsobilých příjemců z různých členských států k dluhovým nástrojům. Vnitrostátní orgány také podporovaly využívání úvěrového nástroje pro veřejný sektor různou měrou, přičemž v tomto ohledu byly velmi aktivní např. Česko, Řecko nebo Francie.

Většina překážek, s nimiž se úvěrový nástroj pro veřejný sektor potýká a které jsou podrobně popsány v předchozích výročních zprávách o provádění, přetrvává. To platí zejména pro členské státy s největšími vnitrostátními příděly prostředků (Německo, Polsko, Rumunsko), kde nebyly předloženy žádné nebo téměř žádné projekty. Jako příčina pomalého zavádění v těchto členských státech byly identifikovány mimo jiné tyto faktory:

– vnitrostátní příděly z úvěrového nástroje pro veřejný sektor se řídí poměrem přídělů z fondů podle nařízení o FST. V důsledku toho jsou členské státy s nejvyššími příděly v případě obou nástrojů totožné. Jejich pozornost je proto prioritně zaměřena na čerpání prostředků, které jsou k dispozici v rámci FST, vzhledem k omezenému času na čerpání prostředků z tohoto fondu[20]. Kromě toho

[17] Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) (europa.eu).
[18] Fond soudržnosti (FS) (europa.eu).
[19] Nástroj pro oživení a odolnost (europa.eu).
[20] Rozpočet fondu FST sestává ze zdrojů pocházejících z VFR a z evropského nástroje na podporu oživení, jinak též „NextGenerationEU“ (NGEU). V rámci přijatých programů fondu FST se zdroje z nástroje NGEU soustředí v rozpočtových závazcích pro roky 2022 a 2023, zatímco zdroje z VFR jsou rozloženy do let 2021 až 2027. V

FST nabízí vyšší podíl grantového financování na celkových rozpočtech projektů (Německo, Polsko, Rumunsko),

– tyto členské státy jsou také obvykle největšími příjemci financování z jiných fondů, a jejich schopnost čerpat další zdroje a identifikovat další projektové příležitosti je proto omezená (Polsko, Rumunsko),

– atraktivnější a dostupnější financování z vnitrostátních zdrojů v členském státě (Německo),

– úroveň zadlužení malých příjemců ztěžuje využití dluhových nástrojů (Polsko) anebo vnitrostátní předpisy o veřejných půjčkách brání způsobilým příjemcům ve využívání půjček (Slovensko, Německo),

– minimální výše úvěru (12,5 milionu EUR), kterou EIB požaduje pro přímé úvěrové operace, v kombinaci s nedostatkem příležitostí pro zprostředkované úvěry (Česko), které slouží menším projektům,

– procesně bylo možné zahájit přípravu projektů až po přijetí plánů spravedlivé územní transformace, což některým členským státům zabralo další čas. Tento nový nástroj přímého řízení se navíc nemohl opřít o systémovou podporu orgánů sdíleného řízení.

Podrobnější analýza a posouzení problémů, které se vyskytly během provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor, jsou provedeny v rámci hodnocení v polovině období vydaného v červnu 2025.

3.2 Silné stránky

Navzdory těmto problémům se zájem o úvěrový nástroj pro veřejný sektor značně zvýšil. Nejvýznamnější silnou stránkou úvěrového nástroje pro veřejný sektor je jeho tematická flexibilita ve srovnání se soubory výběrových kritérií výzev k podávání žádostí o grant z hlavních fondů politiky soudržnosti. Umožňuje to předkladatelům projektů financovat projekty přizpůsobené rozvojovým potřebám příslušných regionů. To je zejména případ Francie, kde tento nástroj přispěl k pokrytí finančních potřeb, které nebyly podporovány z jiných programů financování EU. Za atraktivní prvek pro příjemce úvěrového nástroje pro veřejný sektor je navíc považováno okamžité předběžné financování ve výši 70 % podepsané částky grantu.

Kromě toho byl předložen vysoký počet návrhů Českem, přičemž se stále očekává předložení dalších návrhů touto zemí. Možné důvody tohoto vysokého využití v České republice lze vysvětlit možností financovat menší investice prostřednictvím zprostředkovaného financování, kterou poskytuje dohoda podepsaná mezi EIB a českou Národní rozvojovou bankou, dostupností technické pomoci na podporu úvěrového nástroje pro veřejný sektor a také celkovou připraveností země na čerpání finančních prostředků z mechanismu pro spravedlivou transformaci. Další projekty předložili žadatelé z Řecka, Nizozemska, Irska, Polska a Švédska a stále se očekává předložení dalších projektů z dalších členských států před ukončením stávající výzvy k předkládání návrhů v roce 2025. Stabilita víceleté výzvy, která nepodléhá náhlým změnám, přispívá v průběhu času k rostoucímu zájmu o financování z úvěrového nástroje pro veřejný sektor.

V případě druhé výzvy v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor, která bude zahájena na podzim 2025, se očekává, že míra využívání se bude dále zvyšovat, neboť by již měly být přiděleny nebo vyčerpány jiné zdroje financování nabízející lepší podmínky a obeznámenost s tímto nástrojem

důsledku toho je 70 % rozpočtu fondu FST soustředěno do prvních dvou ročních tranší. Komise zruší přidělení prostředků na závazek u částek, které nebyly použity na předběžné financování nebo na které nebyla předložena žádost o platbu do 31. prosince třetího kalendářního roku následujícího po roce, v němž byly přijaty rozpočtové závazky – tzv. pravidlo „N+3“; více informací o fondu FST: Inforegio – Fond pro spravedlivou transformaci (europa.eu).

stále roste. Zejména programy EU podporované z nástroje NextGenerationEU čelí specifickým časovým omezením. Během druhé výzvy v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor již navíc nebudou existovat omezení ve formě vnitrostátních podílů, tudíž i) členské státy, které vyčerpaly své vnitrostátní podíly nebo se očekává, že je vyčerpají do konce roku 2025, mohou tento nástroj nadále využívat, přičemž budou mít více času na plánování než v době, kdy byl tento nástroj spuštěn, ii) členské státy s nejnižšími vnitrostátními podíly budou mít nyní další motivaci k jeho využívání, neboť požadovaný grant již nebude omezen částkou stanovenou v rámci vnitrostátních podílů. Díky tomu bude úvěrový nástroj pro veřejný sektor lépe sloužit regionům s nejvyšší poptávkou a zralými projekty.

Po téměř dvou letech od zahájení provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor se navíc potvrdilo, že grantová složka tohoto nástroje má jasnou přidanou hodnotu pro poptávku po úvěrech EIB (jako alternativa k rozpočtovým transferům) ze strany subjektů veřejného sektoru, které by se jinak nacházely v neoptimální investiční situaci, na podporu důležitých veřejných investic v regionech nejvíce dotčených zelenou transformací. Úvěrový nástroj pro veřejný sektor nabízí celkově atraktivní podmínky financování ve srovnání s nástroji obvykle dostupnými na trhu, což má velký význam pro překonání ekonomických omezení, která vyplynula z hospodářské krize vyvolané pandemií COVID-19 a z přetrvávajících ekonomických důsledků útočné války Ruska proti Ukrajině.

Účinnost grantové složky je podpořena jejím vysokým multiplikátorem vypočteným z prvních schválených investic. Průměrný poměr mezi celkovými mobilizovanými investicemi a grantem v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor je 12, od minima 5,5 až po 21,3. To znamená, že 1 EUR grantu v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor mobilizuje v průměru 12 EUR investic na úrovni příjemců, včetně úvěru EIB.

3.3 Opatření přijatá Komisí k řešení problémů

Komise za podpory agentury CINEA a EIB dále zvyšuje povědomí o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor. Všechny členské státy byly osloveny a dostaly možnost využít speciální informační schůzku týkající se úvěrového nástroje pro veřejný sektor, na které Komise, CINEA a EIB představily obecné rysy úvěrového nástroje pro veřejný sektor a proces podávání žádostí. Byla uspořádána různá setkání se zástupci všech členských států.

Po počáteční fázi propagačních aktivit zaměřených na vnitrostátní a regionální orgány se Komise zaměřila na zvyšování informovanosti potenciálních žadatelů v různých odvětvích souvisejících s veřejnými službami. Komise oslovila několik sdružení se sídlem v Bruselu, která zastupují instituce z celé Evropy působící v odvětvích, jako je kultura, dálkové vytápění a chlazení, provozovatelé distribučních soustav, zdravotnictví, vzdělávání, bydlení nebo odpadové hospodářství, a představila úvěrový nástroj pro veřejný sektor jejich členům.

Pozitivní trend byl zaznamenán, pokud jde o informovanost potenciálních příjemců o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor. To dokládá jednak využívání úvěrového nástroje pro veřejný sektor a jeho rozvíjející se škála projektů, ale rovněž rostoucí počet předkladatelů projektů, kteří se na Komisi obracejí s konkrétními dotazy ohledně tohoto nástroje. Poradenské služby pod vedením EIB v rámci Poradenského centra InvestEU hrají klíčovou roli při přípravě projektů vhodných pro financování z úvěrového nástroje pro veřejný sektor v celé Unii. Podrobnější informace o tomto úsilí jsou uvedeny v další části této zprávy.

Kromě toho Komise a EIB společně usilovaly o usnadnění dostupnosti úvěrového nástroje pro veřejný sektor pro menší příjemce a projekty, jakož i o větší počet zprostředkovaných úvěrů u národních podpůrných bank a institucí, a to revizí stávajících pravidel. Zaprvé Komise od září 2023 snížila po dohodě s EIB minimální výši zprostředkovaného úvěru ze 2 milionů EUR na 1 milion

EUR[21]. Zadruhé bylo v září 2024 zrušeno omezení obsažené ve správní dohodě týkající se zapojení národních podpůrných bank a institucí do provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor jako finančních zprostředkovatelů EIB změnou správní dohody s EIB. V souladu s tímto úsilím byly během výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor v roce 2024 předloženy první projekty spojené se zprostředkovanými úvěry za účasti české Národní rozvojové banky. Komise a EIB rovněž komunikovaly s dalšími národními podpůrnými bankami a institucemi (např. DE, PL, SK, NL, SI, BG, IT, FR) o jejich možném zapojení do provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor. V současné době však plánují stát se zprostředkovateli EIB a financovat způsobilé projekty pouze finanční instituce v Rumunsku a Francii. EIB a Komise oslovily mnoho národních a regionálních rozvojových bank, aby projednaly jejich případné zapojení. Podle průběžného hodnocení je důvodem malého využívání finančních zprostředkovatelů nízká poptávka po tomto produktu v členských státech nebo podmínky EIB.

Ke každé podepsané grantové dohodě vydává Komise v koordinaci s EIB tiskovou zprávu. Kromě toho agentura CINEA zveřejňuje online veřejný panel zahrnující všechny programy, které agentura spravuje, včetně úvěrového nástroje pro veřejný sektor. Panel obsahuje aktuální informace o projektech podporovaných v jednotlivých programech, křížové odkazy mezi nimi a extrahuje data pro případné opětovné použití. Další přehled o projektech úvěrového nástroje pro veřejný sektor poskytuje také Kohesio[22] a portál EU pro financování a nabídková řízení[23], kde jsou zveřejněny projektové fiše.

4. TECHNICKÁ POMOC

Poradenské služby EIB jsou k dispozici v rámci Poradenského centra InvestEU pro přípravu, vývoj a provádění způsobilých projektů[24]. Do konce července 2025 byla poskytnuta poradenská pomoc na podporu úvěrového nástroje pro veřejný sektor příjemcům v Bulharsku, na Kypru, v Česku, ve Francii, Rumunsku, Řecku, Španělsku a Švédsku[25]. Seznam poradenských zakázek je uveden v příloze 4. Kromě toho se v roce 2025 zahajuje celounijní horizontální úkol, jehož cílem je zvýšit informovanost před druhou výzvou v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor, vytvořit škálu způsobilých projektů a podpořit předkladatele projektů v celé Unii (s výjimkou Řecka a Kypru, které využívají cílené poradenské zakázky) při navrhování úspěšných projektů pro podporu úvěrového nástroje pro veřejný sektor. Účelem navrhovaného celounijního úkolu je poskytnout rámec pro tvorbu, zadávání a poskytování různých typů poradenské podpory pro úvěrový nástroj pro veřejný sektor na vnitrostátní a regionální úrovni, a tím maximalizovat efektivitu při zavádění poradenských služeb v příštích třech letech.

Podpůrné poradenské služby EIB jsou vymezeny a přizpůsobeny s ohledem na specifické potřeby jednotlivých předkladatelů projektů a pohybovaly se od obecného poradenství při identifikaci vhodných projektů přes podporu při přípravě investičních programů až po poradenství při přípravě projektů a podporu při podávání žádostí o granty v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor. Kromě toho se EIB zapojila do šíření, vymezování a prověřování činností s cílem identifikovat a podpořit projekty, které by mohly využít financování v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor.

---

21 Viz změna výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor, která byla zavedena dne 25. září 2023.

22 Viz Projekty spolufinancované EU.

23 Viz Portál EU pro financování a nabídková řízení.

24 Pro podrobnější informace viz bod 2.1.4 první zprávy o provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor a bod 2.2 druhé zprávy o provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor.

25 Některé poradenské činnosti na Kypru, v Řecku a ve Francii byly zahájeny ještě před zavedením úvěrového nástroje pro veřejný sektor, a byly proto financovány z jiných zdrojů, například Evropským centrem pro investiční poradenství (Řecko) a Poradenským centrem InvestEU v rámci jeho oblasti politiky týkající se udržitelné infrastruktury (Kypr a Francie).

Na základě těchto prvních zkušeností a s cílem podpořit potřebné zvýšení poptávky po podpoře z úvěrového nástroje pro veřejný sektor v budoucnu (podrobnosti viz bod 5) EIB předpokládá, že bude pokračovat v poradenské činnosti v pěti pracovních oblastech:

i. **Přímé poradenství** jednotlivým předkladatelům projektů, příjemcům samostatných investičních úvěrů, prostřednictvím širokého spektra poradenských služeb v přípravné fázi a ve fázi provádění, včetně pomoci s žádostmi o grant;

ii. **Podpora budování kapacit** pro nebankovní instituce, které obvykle působí jako agregátoři menších projektů, **s** cílem rozvíjet správní a provozní kapacitu pro efektivní prověřování, výběr, stanovení priorit, monitorování nebo jinou koordinaci řady dílčích projektů;

iii. **„Nepřímá" poradenská podpora** konečným příjemcům zprostředkovaných nebo rámcových úvěrů prostřednictvím standardizovaných podpůrných balíčků zaměřených na zlepšení spolehlivosti návrhů a jejich souladu s platnými úvěrovými politikami;

iv. **Poradenství pro rozvoj trhu** na úrovni členských států **s** cílem zjistit potenciální poptávku po podpoře z úvěrového nástroje pro veřejný sektor a zjistit, zda jsou dostupné finanční produkty úvěrového nástroje pro veřejný sektor vhodné;

v. **Prověřování, stanovení rozsahu a šíření informací** s cílem propagovat využívání nástroje, identifikovat a upřednostňovat vhodné projekty a poskytovat obecné poradenství k žádostem o granty z úvěrového nástroje pro veřejný sektor.

Doplňkově ke službám, které EIB nabízí prostřednictvím Poradenského centra InvestEU, poskytla Komise na žádost Česka, Řecka a Slovenska poradenské služby za účelem zvýšení povědomí o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor a identifikace a vypracování návrhů projektů. Technickou pomoc Česku poskytla Komise a podpora Slovensku je poskytována v rámci Nástroje pro technickou podporu[26]. V rámci obou smluv je poskytována široká škála služeb, mimo jiné zvyšování povědomí, mobilizace potenciálních příjemců v regionech s plány spravedlivé územní transformace a prověřování projektových záměrů.

Řecko využívá širší podporu v rámci Nástroje pro technickou podporu pro provádění všech tří pilířů mechanismu pro spravedlivou transformaci. Kromě toho Řecko požádalo o podporu dostupnou v rámci programu JTP Groundwork[27] pro identifikaci projektů a následnou přípravu návrhů projektů, které mají být předloženy k financování v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor v regionu Peloponés.

Komise a EIB se podílejí na monitorování provádění poradenských zakázek, aby byla zajištěna jejich doplňkovost s jinými poradenskými činnostmi v přijímajících členských státech.

5. DALŠÍ POSTUP

Druhá výzva k předkládání návrhů bude zahájena ve druhém pololetí roku 2025 v souladu s nařízením o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor. Přípravné práce nezbytné pro zveřejnění výzvy byly zahájeny na začátku roku 2025. Komise předpokládá, že v roce 2026 proběhnou tři uzávěrky předkládání návrhů a poslední uzávěrka předkládání návrhů proběhne v únoru 2027, aby byl dostatek času na podepsání všech grantových dohod do konce roku 2028.

[26] Nástroj pro technickou podporu (europa.eu).
Inforegio – Fond pro spravedlivou transformaci (europa.eu).

Komise bude v koordinaci s agenturou CINEA a EIB dále zvyšovat povědomí o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor s cílem zajistit, aby potenciální žadatelé rozuměli jeho nabídce a byli schopni požádat o podporu. Brzy po zveřejnění druhé výzvy bude uspořádán informační den.

EIB bude na základě svého pověření v rámci Poradenského centra InvestEU i nadále provádět úvěrový nástroj pro veřejný sektor prostřednictvím identifikace a prověřování potenciálních projektů a poskytování poradenské podpory předkladatelům projektů a příslušným orgánům, jakož i prostřednictvím tematických setkání a akcí na celounijní, celostátní a regionální úrovni.

6. ZÁVĚRY

Úvěrový nástroj pro veřejný sektor je nástroj, který se snaží zajistit, aby přechod ke klimaticky neutrálnímu hospodářství proběhl spravedlivým a sociálně udržitelným způsobem, s ohledem na klíčovou úlohu veřejného sektoru při řešení selhání trhu. Relativně nedávné přijetí úvěrového nástroje pro veřejný sektor spolu s právě probíhajícím přezkumem politiky soudržnosti (včetně úvěrového nástroje pro veřejný sektor) v polovině období podporují trvalý význam úvěrového nástroje pro veřejný sektor pro uspokojení současných potřeb regionů nejvíce postižených zelenou transformací.

Díky širokému spektru odvětví, která může úvěrový nástroj pro veřejný sektor podporovat, je tento nástroj relevantní pro dosažení klimatických cílů Unie do roku 2030 a cíle klimatické neutrality v Unii do roku 2050, přičemž je třeba zajistit, aby nikdo a žádný region nebyl opomenut, což potvrdilo i hodnocení.

Od zahájení první výzvy k předkládání návrhů v rámci úvěrového nástroje pro veřejný sektor uplynuly téměř tři roky a od té doby je předkládán stále větší počet návrhů projektů, přičemž další potenciální projekty se připravují. Jak navíc ukazují některé již schválené projekty, umožňuje koncepce úvěrového nástroje pro veřejný sektor řešit i některé nové politické priority nové Komise, jako je například řešení bytové krize. Většina vybraných projektů navíc přímo přispívá k cílům Unie v oblasti klimatu a energetiky, neboť snižuje emise CO_2.

Do 31. července 2025 vybrala hodnotící komise úvěrového nástroje pro veřejný sektor návrhy projektů, jejichž odhadovaná výše grantu činí přibližně 225 milionů EUR. Bylo podepsáno celkem deset grantových dohod a bylo zahájeno provádění příslušných projektů.

Komise bude ve spolupráci s agenturou CINEA a EIB pokračovat v práci na dosažení plného potenciálu úvěrového nástroje pro veřejný sektor během druhé výzvy, která skončí v roce 2027, a bude se zabývat také zjištěními z hodnocení.